דלי ציפתא. הגבינה המחלגת שהיה יושב עליה: **ואמר ליה לשלוחא**. לתזל לגיתיה: **מוי מאי מיכא**. לתה כמה עושר יש לי. שנעשה לו גם ונתמלא כל חומו מקום זהוביס: **ואיתנסיכא ליה כסיפוא**. ניימות המוכך: **הוה גנו כי סיכנא**. היו יושבים בין התבן שלח היו להם כריס וכקמות: **קא מנקיט ליה מיכנא מן מוייה**. היה מלקט התבן משערו: **מי הוי לי רמינא לך ירושלים דדהבא**. אם יהיה לי סיפוק שאמעשר לעשה לך ירושלים של זהב כמי נפש שמצויירת בכל ענייני ירושלים והיינו לתמרינן במסכת שבת (דף נט.) עיל ירושלים של זהב כדעבד ליה רבי עקיבא לבניתהו: **אמת מליכו קרא לאכבא וכו'**. עבד הכי משום קוטת רוח להן לבניהיה לא היה לו לאפילו תבן כמו להם: **שפיר עביד ליך אכוך**. לתלרין מנכסיה: **מדא דלא דמי לך**. שהוא גרוע ממך ועוד שמניחך כמלמנות מיות שהרי הניחן כמה שנים (ו): **יודע נדיק נפש בהמתו**. לית לתמרי לתיהי הות ידעה לר' עקיבא הוה ותמרה ליה דלא מיתגניא בעיניה. ותית לתמרי דלא הות ידעה אלא הכי קא תמרה לנדיק לא מצזה לאינשי: **שלי ושלכם שלה היא**. יזה הוי כל מה שלמדתי: **מן שים מילי מיעטר רבי עקיבא מן כלכא שבוע**. דפליג ליה בנכסיה: **ומן מילא דספינתא דכל ספינתא עבדין ליה מן עיגא**. עושין להן (ח) מן חומו ענין של חול. ותית דגרסי מין עייגא היו עושין כמין לחן של עץ והיו נותנים בו כספס: **מנשוה על כיף ימא**. שעכמו לחומו חול על שפת היס ומלמו רבי עקיבא: **ומן גווזא**. תיבה: **מרכבה ווי לספוגתי**. ליורדי היס לנריות: **מייטו לי מדעם**. הביאו לי שום דבר: (ט) **מרגא עליה**. יתמיין מלומינו עליו עד שנביא לך יתר: **דומנא מדא עבעה ספינתא**. וכל ממונה לחוה בספינתא הוה מונח בהחוא גוזא: **ומן מערוניתא**. שפעם אחת הוצרכו חכמים ממון הכנה לבית המדרש ושיגרו את ר' עקיבא אלל מטרוניתא אחת ולוה ממנה ממון גדול וכשנתנה לו אמרה לו מי יהיה לי ערב שאפרע לי זמן קבוע אמר לה מי שתלוה אמרה לו הקב"ה והיס שהיה ניתה על שפת היס אמר לה ר"ע כן יהיה כשהגיע הזמן הלה ר"ע ולא היה יכול להניח הממון ילאת לותה מטרוניתא על שפת היס ואמרה רבש"ע גלוי וידוע לפניך כי לך ולוים הזה האמנתי מעותי הכנים הקב"ה רוח שטות [בא] קיסר וכבשה לבית גזזיו ועטלה קרטלית חלקה ליס והשליכה היס לפתח ניתה של לותה מטרוניתא ועטלתה ולאמר זמן הניא לה ר' עקיבא הממון ואמר לה אל יאר לין שלא הבאתי לך הממון זמן שקבעתו שתליתי אמרה לו יהא הכל שלך שממוני בא לידי בזמנו וספרה לו כל המעשה ונתנה לו מתנת גדולות ופטרתו לשלום:

ומן

דלי ציפתא ואמר ליה לשלוחא חזי מאי איכא מיהו לא ניחא לי דאיתהני בהדין עלמא [ו]ר' עקיבא איתקדשת ליה ברתיה (דבר) דכלבא שבוע שמע (בר) כלבא שבוע אדרה הנאה מכל נכסיה אזלא ואיתנסיבה ליה בסיתוא הוה גנו בי תיבנא הוה קא מנקיט ליה תיבנא מן מוייה אמר לה אי הואי לי רמינא ליך ירושלים דדהבא אתא אליהו אידמי להון כאנשא וקא קרי אכבא אמר להו הבו לי פורתא דתיבנא דילדת אתתי ולית לי מידעם לאגונה אמר לה ר' עקיבא לאנתתיה חזי גברא דאפילו תיבנא לא אית ליה אמרה ליה זיל הוי בי רב אזל [ו] תרתי סרי שנין קמי דר' אליעזר ור' יהושע למישלם תרתי סרי שנין קא אתא לביתיה שמע מן אחורי ביתיה דקאמר לה חד רשע לדביתהו שפיר עביד ליך אבוך חדא דלא דמי ליך ועור [ז] [שבקך] ארמלות חיות כולהון שנין אמרה ליה אי צאית לדילי ליהוי תרתי סרי שנין אחרנייתא אמר הואיל ויהבת לי רשותא איהדר לאחורי הדר אזל הוה תרתי סרי שני אחרנייתא אתא בעשרין וארבעה אלפין [ח]זוגי תלמידי נפוק כולי עלמא לאפיה ואף היא קמת למיפק לאפיה אמר לה ההוא רשיעא ואת להיכא אמרה ליה [י]יודע צדיק נפש בהמתו אתת לאיתחזויי ליה קא מדרחן לה רבנן אמר להון הניחו לה שלי ושלכם שלה הוא שמע (בר) כלבא שבוע אתא ואיתשיל על נידריה [יא]ואשתריי ואשתרי [יב] מן שית מילי איעתר רבי עקיבא מן כלבא שבוע מן אילא דספינתא דכל ספינתא עבדין ליה [יג] מין עיגא זימנא חדא אנשיוה על כיף ימא אתא הוא אשכחיה ומן גווזא דזימנא חדא יהיב ארבעה זוזי לספונאי אמר להו אייתי לי מדעם ולא אשכחו אלא גווזא על כיף ימא אתיוה ליה אמרו ליה [יד] עביד מרנא עליה אישתכח דהוה מלי דינרי דזימנא חדא מבעת ספינתא [יו] וכולי עיסקא הוה מחית בההוא גווזא ואישתכח בההוא זימנא דמן [יו]דסרוקיתא ומן מטרוניתא ומן

ומן

(ו) כתובות סב: [פ"ק כמה שנעשים]. (ב) [כתובות סב. ניתה] וכן מצמע ביבמות סב: ע"ש]. (ג) [בפ"י ניתה]. (ד) [בערוך ערך פרק ז' תורת יהמתנים מרגוס ירושלמי פיאה דסרקיון].

## תורה אור השלם

1. יודע צדיק נפש בהמתו ורחמי רשעים אכזרי: משלי יב י

## מוסף רש"י

**דכלבא שבוע**. שם אחד מעשירי ירושלים שכל הנכנס לניתו רעב כלבו היה יולא שבע (כתובות סב:). **יודע צדיק נפש בהמתו**. מה בהמתו וכי ניתו לריכים (משלי יב י). שלי ושלכם שלה הוא. תורה שלמדתי אני ושלמדתם אתם על ידה (שם).

## פירוש הרא"ש

**דלי ציפתא**. הגבינה המחלגת ומתך על הגם ניראה שם מעות: **דכלבא שבוע**. עשיר גדול היה בירושלים (ניטין דף נו.): **רמינא לך ירושלים דדהבא**. אם יהיה לי סיפוק אעשה לך ירושלים של זהב ובן הקרלתא סיר של זהב וכן עשה לה בלילותא כשרק ממה אתה (ד' נט.): **אתא אליהו בר'**. כדי לנחמה מלאך חבריהם: **מן שנא**. מעשר חול של זהב לו אחד ממין הלאך: **גווא**. תחיכת עץ גדול: **מן כספוגתא**. שפם אחת הולרכו ישראל לעשות מעות ילוי לותם כי עקיבא ממטרוניתא אחת אמרה לו מי שאמר והיה העולם והים הגדול יהיו ערבים שלי כשהגיע זמן הפרעון אלה ר"ע הלכה ועמדה על שפת היס ואמרה ידעתי שאלמלא שעכשו תיטם את ר"ע היה פורע זמנו מי שאמר והיה העולם והים יעלימו ערבותם מה עשה הקב"ה אלה רוח שטות בכחו של קיסר ועטלה קופסא מלאה זהב ומרגליות ושלחה על פני המים והרוח הכישתה לפני לותה מטרוניתא ועטלתה וכשעמד ר"ע מחליו נפל בידו הממון והכישו לה אמרה לו כבר פרעו לי ערכיך

(ה) גב' לול הוה תרתי קרי: (ו) שם ועיין שבויק ליך לתרגלת תיות. (ז) שם ותשתרי מן נכסיה מן שית מילי: (ח) שם עבדין ליה חד מן עיגא: (ט) שם לתרגו ליה **יעביד** מרנא: (י) שם טעמא ספינתא דמן דסרוקיתא וכולה עיסקא וכו' ממטוע כל"ל: (יא) ר"ש"י ד"ה תנא ללא יכו' ממים הס"ד ותס"ק מ"ה ואת לחיבא שלא היה לה בנדים ראויים הס"ד: (יב) ד"ה ומן ללא וכו' עוסק לכן אות מן ענין של לול ותית דגרסי מין עבא היו עוסין: (יג) ד"ה לוסו וכו' הכי הס"ד ותס"ק מ"ה **יעביד** מרנא:

## תוספות

**דלי ציפתא**. פירוש הגבינה המחלגת ומתך שימלת שם מעות סרוכה נגם: **בני בתיבנא**. מחמת עוני: **מנקיט ליה תיבנא**. ממה שנלתו לו בשערו: **רמינא ליך ירושלים דדהבא**. וכן עשה כלילותא בשבת (דף נט.): **דלא דמי ליך**. לית לתמי ולכון לכן: **אילא דספינתא**. כל הספינות עושין להם של של זהב: **ומן מטרוניתא**. פעם אחת הוצרכו תלמידי רבי עקיבא למעות הלכו אלל מטרוניתא לנזות ממנה אמרה להם לתי תאמרו אלל מי שאמר לה רבי עקיבא מי העולם יום הגדול וכשהגיע הזמן אלה רבי עקיבא ולא כך אלה על שפת היס ואמר לה רבי עקיבא מי אמר לו מי שאמר והיה העולם יום הגדול וכשהגיע הזמן אלה רבי עקיבא ולא כך אלה על שפת היס ואמר לה רבי עקיבא הגיעה עת שיקר ועטלה קופסא מלאה כסף והכה והשליכה לים ונפה ועלה לאותו מקום ועטלה אותו ומלאה כה ממון גדול וכשנתקרקש רבי עקיבא כך אלה ואמר גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שתליתי בלותו הזמן עכשיו הרי כל ממונך בידי ופיקרה לו כל המעשה והכנישתו בנית בניה ונתנה לו מתנת גדולות:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com